

Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

Číslo: 2055-2019-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona z 2. apríla 2019, ktorým sa dopĺňa zákon č. 161/2015 Z. z.
Civilný mimosporový poriadok

Predkladá:
Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

Bratislava 17. apríla 2019

Na rokovanie

Národnej rady Slovenskej republiky

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 2. apríla 2019, ktorým sa dopĺňa zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

Schváleným zákonom sa dopĺňa zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok. Podľa dôvodovej správy táto novela „vychádza z prirodzenej nutnosti chrániť životy maloletých detí a konať v súlade s ich najlepším záujmom a presvedčením.“. S týmto cieľom sa nedá nesúhlasiť, avšak sa domnievam, že schválený zákon naopak najlepší záujem maloletých skôr poškodzuje a ohrozuje a chráni záujem protiprávne konajúcej strany v konaní o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení a zadržaní (ďalej len „návratové konanie“)

Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v čl. 1 ods. 1 prvej vete ustanovuje, že Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 7 ods. 5 ústavy majú medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, prednosť pred zákonmi.

Národná rada Slovenskej republiky svojím uznesením č. 906 z 15. júna 2000 vyslovila súhlas s Dohovorom o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej len „Haagsky dohovor“), ktorý bol prijatý v Haagu dňa 25. októbra 1980 a ktorý bol podpísaný v mene Českej a Slovenskej Federatívnej republiky v Haagu dňa 28. decembra 1992 (viď oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky publikované v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 119/2001 Z. z.). Podstatné časti Haagskeho dohovoru, týkajúce sa aj tzv. návratového konania, boli prevzaté aj do Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „Nariadenie Brusel IIa“).

Podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tvorbe právnych predpisov“) vyváženosť právneho poriadku predpokladá zosúladenie všetkých jeho súčastí. Toto zosúladenie predpokladá súlad právneho predpisu nižšej právnej sily s právnym predpisom vyššej právnej sily.

Podľa článku 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (Práva dieťaťa) pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

Schválený zákon nepresadzuje najlepšie záujmy dieťaťa, pretože jeho používaním sa predlžuje stav právnej neistoty, v ktorej sa dieťa nachádza. Navyše, na dosiahnutie tvrdeného účelu zákona sa použil úplne nevhodný procesný prostriedok – mimoriadny opravný prostriedok. Žaloba o obnovu konania je, napriek tomu, že v dôvodovej správe k schválenému zákonu sa predkladatelia pokúšali dokázať, že ide o všeobecne uplatniteľný opravný prostriedok (poukázanie na českú a rakúsku procesnú úpravu je uvedené bez kontextu), mimoriadny opravný prostriedok. Jeho použitie je obmedzené množstvom podmienok prípustnosti, pričom základná idea takého mimoriadneho opravného prostriedku spočíva v tom, že by sa ním mali napravovať len konečné meritórne rozhodnutia a z tých len tie, ktoré nemožno napraviť inak.

Preto je koncepcia žaloby o obnovu konania postavená v sporovom konaní na tom, že tento mimoriadny opravný prostriedok je možné použiť len proti právoplatným rozsudkom, výnimočne proti uzneseniu o schválení súdneho zmiernu a proti platobnému rozkazu, ak sú splnené aj ostatné podmienky prípustnosti (§ 397 Civilného sporového poriadku).

V mimosporovom konaní je toto obmedzené použitie žaloby o obnovu konania zvýraznené tým, že taká žaloba je prípustná len proti právoplatnému uzneseniu vydanému v konaní o dedičstve, a aj to len vtedy ak zmenu alebo zrušenie uznesenia nemožno dosiahnuť inak (§ 75 Civilného mimosporového poriadku).

Pripustenie žaloby o obnovu konania proti predbežnému rozhodnutiu v rodinnoprávnych veciach je teda neprimeraný zásah do stability procesnoprávných vzťahov založených takým predbežným opatrením, ktorej cieľom je vytvoriť skutkové a právne predpoklady na konečné rozhodnutie. Predstavuje ničím neodôvodnenú zmenu koncepcie tohto mimoriadneho opravného prostriedku na účel, ktorý je v skutočnosti v rozpore s najlepšimi záujmami dieťaťa.

Právna úprava čl. I schváleného zákona zavádza do právneho poriadku Slovenskej republiky možnosť povolenia obnovy konania aj proti právoplatnému uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Podľa môjho názoru rozširovanie procesných možností, ktoré umožňujú faktické predlžovanie návratového konania, je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa a môže viesť k oslabeniu účinkov Haagskeho dohovoru a Nariadenia Brusel IIa. Rovnako je možné sa domnievať, že účastníci návratového konania môžu a budú tento mimoriadny opravný prostriedok využívať aj za účelom ďalšieho predlžovania konania s cieľom dosiahnuť zmenu v parametroch rozhodovania vo veci samej pomocou plynutia času, napr. zmenou obvyklého pobytu a tým aj príslušnosti na rozhodovanie vo veci samej. Takáto zmena by mohla byť spôsobilá zvýhodniť tú stranu sporu, ktorá takúto zmenu dosiahla protiprávnym konaním, čo je v rozpore so zásadami právneho štátu aj dobrých mravov.

Keďže aj cieľom návratového konania je chrániť najlepší záujem dieťaťa, a to aj prostredníctvom umožnenia pobytu, výchovy a rozvoja maloletého v mieste, kde sa dlhšie zdržiava, a je teda predpoklad naviazanosti maloletého na dané miesto a kultúru. Vzhľadom na rýchly vývin maloletých a ich citlivosť na zmeny, najmä na také, ktoré sú

spôsobilé privodiť traumu, čo únos jednoznačne spôsobilý je, má Haagsky dohovor za cieľ zabrániť takýmto vplyvom z dlhodobého hľadiska, resp. ich vplyv čo najviac zmierniť a to práve rýchlym rozhodovaním v takýchto konaniach, aby boli negatívne následky minimalizované.

V tejto súvislosti je dôležité uvedomiť si, že akékoľvek rozhodnutie v návratovom konaní neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej, a teda nemá charakter *res iudicata* vo vzťahu k úprave rodičovských práv a povinností. Aj preto, v prípade potenciálneho porušenia práv účastníka návratového konania, nie je žaloba na obnovu konania nevyhnutnou, nakoľko náprava môže byť zabezpečená aj v meritórnom konaní. Schválená právna úprava teda nechráni najlepší záujem maloletého, ale naopak umožňuje predlžovať protiprávny stav a je spôsobilá naďalej zhoršovať podmienky pre zabezpečenie najlepšieho záujmu dieťaťa a to najmä vo forme stability, predvídateľnosti a ochrany zdravého vývinu maloletého.

III

Vzhľadom na výhrady k schválenému zákonu, ktoré som uviedol v časti II, a vzhľadom na rozsah právomocí prezidenta Slovenskej republiky uplatňujem pripomienku, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

Bratislava 17. apríla 2019